

اعتبارسنجی بدون وثیقه؛ نوآوری باما برای تسهیل دسترسی به خدمات بانکی

با حضور جمعی از مسئولان و فعالان اجتماعی و اقتصادی، مراسم رونمایی از نئوبانک اجتماعی در مجتمع خدمات بهزیستی و شیرخوارگاه آمنه برگزار شد.

به گزارش خبرنگاران گروه علم و فناوری گزارش خبر، نئوبانک «باما» با هدف ارائه خدمات مالی مبتنی بر ضمانت اجتماعی، وام‌دهی گروهی، حمایت از اقتصاد محل‌محور و توانمندسازی کسب‌وکارهای خرد و متوسط توسعه یافته است. این نهاد مالی نوآورانه، به‌عنوان یکی از بازوهای محرک توسعه فراگیر، اکنون آماده ورود رسمی به زیست‌بوم نوآوری اجتماعی در ۲۰۲۰ محله و ۴۰۴۰ روستای کانونی کشور است.

این نئوبانک، نمونه‌ای از حرکت هفتمند به‌سوی عدالت مالی و توسعه پایدار شهری است. پروژه «باما» با رویکردی محل‌محور، نه تنها خدمات بانکی را برای مناطق کم‌برخوردار قابل دسترس می‌سازد، بلکه با ایجاد فرصت‌های اشتغال، ارائه تسهیلات خرد و حمایت از تولید داخلی، زیرساختی برای توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی در بطن جامعه فراهم می‌آورد.

در شرایطی که هنوز بسیاری از مناطق کشور از خدمات بانکی محروم هستند، طرح‌هایی مانند نئوبانک «باما» می‌توانند نقش پل ارتباطی میان مردم و نظام مالی کشور را ایفا کرده و رونق اقتصادی محلات را از درون تقویت کنند.

در این مراسم رئیس هیات عامل بانک ایران‌زمین با تأکید بر لزوم نهادینه‌سازی مسئولیت اجتماعی در ساختار بانک‌ها، گفت: بانکداری اجتماعی باید از یک فعالیت جانبی به محور اصلی عملیات بانکی تبدیل شود و با تکیه بر فناوری‌های نوین، در خدمت توانمندسازی اقشار کم‌برخوردار جامعه قرار گیرد.

عبدالمجید پورسعید افزود: موضوع مسئولیت اجتماعی، سال‌هاست که در دنیا مورد توجه نهادها و سازمان‌ها قرار گرفته است. سازمان‌ها به‌مرور دریافته‌اند که در محیطی که در آن فعالیت، زندگی و درآمدزایی می‌کنند، مسئولیتی نیز نسبت به همان جامعه دارند. این مسئله در سال‌های اخیر برجسته‌تر شده و سازمان‌هایی که با جدیت به مسئولیت اجتماعی خود می‌پردازند، معمولاً از دیدگاه مردم نیز مثبت‌تر دیده می‌شوند. در نتیجه، عملکرد آن‌ها نیز اثربخش‌تر و پایدارتر خواهد بود.

پورسعید ادامه داد: بانک‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیستند. چه در ایران و چه در کشورهای دیگر، بانک‌ها سال‌هاست که در کنار فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود، به موضوع مسئولیت اجتماعی توجه دارند. نمونه‌هایی مانند ساخت مدرسه در مناطق محروم یا حمایت از فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی از جمله این اقدامات است.

وی تصریح کرد: آنچه امروز اهمیت بیشتری دارد، این است که مسئولیت اجتماعی تنها یک فعالیت جانبی نباشد، بلکه به یک محور اصلی و اهرم عملیاتی در فعالیت‌های بانکی تبدیل شود. به این معنا که بانک‌ها نه فقط در حاشیه، بلکه در متن فعالیت‌هایشان به توانمندسازی جامعه و توسعه پایدار توجه داشته باشند. تجربه بانک گرامین در بنگلادش یکی از نمونه‌های موفق این رویکرد است؛ بانکی که با اعطای وام‌های خرد به اقشار کم‌برخوردار، با استفاده از ظرفیت‌های درون‌زا و نظارت اجتماعی، موجب تحول و شکوفایی اقتصادی در پایین‌ترین سطوح جامعه شد.

وی افزود: اگر ظرفیت‌های بانکی در خدمت این ساختار قرار گیرد، با استفاده از استعدادها و پتانسیل‌های محلی، شاهد شکوفایی اقتصادی و اجتماعی در همین جوامع کوچک خواهیم بود؛ جوامعی که علی‌رغم برخورداری کم، دارای استعدادهای فراوانی هستند. بانک‌ها با جهت‌دهی منابع و خدمات خود به این گروه‌ها، می‌توانند نقش کلیدی در تحقق توسعه پایدار کشور ایفا کنند.

پورسعید همچنین تأکید کرد: بانکداری سنتی با وجود تأثیرگذاری، به دلیل محدودیت‌های ساختاری و عملیاتی، قادر به پاسخ‌گویی کامل به نیازهای این تحولات نیست. اما استفاده از فناوری‌های نوین، به‌ویژه بانکداری دیجیتال، می‌تواند با بهره‌گیری از ظرفیت‌های تکنولوژیک، تحول‌آفرین باشد.

وی در پایان گفت: با هم‌افزایی، انسجام و وفاق میان ظرفیت‌های بانکی و ساختارهای اجتماعی، می‌توان نتایج مثبت و ماندگاری را برای کشور رقم زد؛ نتایجی که نه تنها موجب توانمندسازی اقشار محروم می‌شود، بلکه موجب اعتلای نظام بانکی، رشد اقتصادی و گسترش عدالت اجتماعی در سطح جامعه خواهد شد.

اعتبارسنجی بدون وثیقه؛ نوآوری جدید در نئوبانک باما

دکتر اصغر نورالله‌زاده مسؤل راه اندازی نئوبانک اجتماعی باما در بنیاد محلات ایران در مراسم رونمایی از نئوبانک باما اظهار داشت که نظام تامین مالی رسمی همواره با دو چالش اصلی روبه‌رو بوده است. دسترسی به منابع مالی و سهولت دریافت این منابع.

وی تاکید کرد که بانکداری اجتماعی تلاش می‌کند این دو مساله را مرتفع سازد، به گونه‌ای که منابع مالی به راحتی در دسترس گروه‌های اجتماعی، کسب‌وکارهای اجتماعی و فعالان این حوزه قرار گیرد.

نورالله‌زاده افزود: یکی از مشکلات اصلی در نظام بانکداری رسمی، نظام اعتبارسنجی است که فقط به افرادی با گردش مالی مناسب و سابقه بازپرداخت تسهیلات اجازه دسترسی می‌دهد.

وی بیان کرد که برای کسب‌وکارهای اجتماعی و گروه‌هایی که اعتبار لازم را ندارند، باید سیستم اعتبارسنجی خاص و متفاوتی طراحی شود. همچنین نظام تامین مالی اجتماعی باید بتواند مساله تضامین را نیز حل کند، چرا که در محلات و روستاها، شناخت و اعتبار افراد به صورت اجتماعی و غیررسمی صورت می‌گیرد و وثیقه‌های سنتی ممکن است وجود نداشته باشد.

مسؤل راه اندازی نئوبانک اجتماعی باما در بنیاد محلات ایران تاکید کرد که هدف نئوبانک باما ایجاد یک اکوسیستم مالی است که بتواند معیشت و توسعه اقتصادی را در جوامع هدف، به خصوص در روستاها، حاشیه شهرها و محلات ارتقا دهد.

به گفته نورالله‌زاده، این نئوبانک با همکاری بانک ایران زمین، تلاش دارد دسترسی به خدمات دیجیتال و فراگیری مالی را در این جوامع فراهم کند و از کسب‌وکارهای کوچک اجتماعی حمایت نماید.

وی یادآور شد که مدل‌های متعددی در کشور برای تسهیلات گروهی و بانکداری اجتماعی وجود دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به صندوق‌های قرض‌الحسنه، بانکداری پیوندی و مشارکت در سود و زیان اشاره کرد. اما تجربه نئوبانک باما با تمرکز بر گروه‌های کوچک پنج نفره در محلات، تلاش می‌کند با ضمانت‌های اجتماعی و تعهد گروهی، فرایند اعطای تسهیلات را تسهیل کند و ریسک بازپرداخت را کاهش دهد.

این مقام مسؤل در نئوبانک اجتماعی باما تصریح کرد که در این مدل، ابتدا به افراد پرریسک‌تر اعتبار داده می‌شود و پس از رصد بازپرداخت آن‌ها، به افراد با توانمندی بیشتر تسهیلات پرداخت خواهد شد.

همچنین وی تاکید کرد که در این فرایند توانمندسازی از طریق آموزش و ایجاد شبکه‌های اجتماعی از طریق پلتفرم‌هایی مانند روبیکا فراهم شده تا همبستگی اجتماعی و تعهد بازپرداخت تسهیلات تقویت شود.

نورالله‌زاده ابراز امیدواری کرد که این طرح بتواند به تحولی در حوزه اقتصاد و رفاه جامعه هدف به ویژه در مناطق روستایی و کم‌برخوردار منجر شود.

وی افزود که بخش عمده منابع مالی متمرکز شده در این نئوبانک صرف حمایت از گروه‌های هدف خواهد شد و این برنامه فرصتی ارزشمند برای تقویت نظام تامین مالی اجتماعی کشور به شمار می‌آید.